

4.2 Porovnanie hodnotiacich kritérií a indikátorov kvality – identifikácia prvkov holandského rámca nad rámec slovenského systému

Ak porovnáваме holandský a slovenský model je možné konštatovať, že Holandsko hodnotí ⁴¹ hlavné oblasti kvality, pričom každá oblasť obsahuje konkrétne štandardy. Zameriava sa najmä na **výsledky (vzdelávania) žiakov a kvalitu riadenia školy**. Kľúčovým je pokrok žiakov a reálne dopady vzdelávania.

Splnenie kritérií v hodnotiacich rámcoch sa viaže na jednu z troch úrovní hodnotenia a konečný výsledok hodnotenia školy je taktiež uvádzaný ako jedna z možných troch úrovní. Nižšie sú uvádzané hlavné rozdiely v oblastiach / indikátoroch, **ktoré slovenská ŠŠI explicitne nesleduje**, resp. sú uvádzané ináč (rozšírené, preformulované a pod.).

RIZIKOVO-ORIENTOVANÝ MODEL INŠPEKCIE

Inšpekcia využíva **rizikovo-orientovaný, robustnými dátami podložený dohľad**. Na získanie informácií o potenciálne rizikových školách / školských zariadeniach využíva každoročný **monitoring výkonnosti a rizík**. Podľa stanoveného cieľa potom riziká prioritizuje, pričom automatizované vyhodnotenia sú súčasťou ľudského posúdenia rozhodnutia vykonať inšpekciu.

Model hodnotenia je viacúrovňový, pričom hodnotí **základný (zákonný) štandard a rozvojové ambície** (príklady dobrej praxe pre ostatné školy). Predstavuje to motivačný prvok pre školy. Na výsledky hodnotenia kvality škôl plynulo nadväzuje podpora pre školy (mentoring, konzultácie, vzdelávanie, metodická pomoc a pod.).

VÝSLEDKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV

V Holandsku je zameranie sa na **výsledky žiakov² je veľmi silné** a škola musí **sledovať pokrok žiakov** pomocou **systému sledovania žiakov**. Používa sa štandardizované testovanie a primárne sa kvalita školy hodnotí práve podľa výsledkov žiakov.

Rozvoj žiaka sa nielen sleduje, analyzuje a následne sa podľa potrieb poskytuje zodpovedajúca podpora. Je tu citeľný systémový dôraz na dlhodobé **sledovanie progresu, a to pomocou dát**. Dátami sa sleduje aj pripravenosť a vhodnosť na ďalšie vzdelávanie a dáta následne predstavujú základ riadenia kvality.

Kladie sa veľký dôraz na samotnú kvalitu skúšok a inšpektorát osobne kontroluje ich kvalitu, dohliada aj na externé skúšobné organizácie a pri nedostatkoch zavádza zvýšený dohľad.

RIADENIE ŠKOLY A ZABEZPEČENIE KVALITY

Pre školu je dôležité stanoviť si **víziu, ambície** (na rozvoj) a monitorovať a zlepšovať **kultúru kvality**. Schopnosť školy neustále sa zlepšovať je kľúčová. Zodpovednosť vedenia súvisí aj s aktívnou komunikáciou so zriaďovateľmi a verejnou zodpovednosťou za **výsledky školy v oblasti strategického riadenia kvality**.

Holandský systém vychádza z princípu, že **zodpovednosť za kvalitu nesie samotné vedenie školy**, pričom však má voľnú ruku v tom, ako ju zabezpečí. Systém sa teda vyznačuje vysokou autonómiou škôl,

¹ výsledky vzdelávania žiakov; kvalita vyučovania; riadenie školy a zabezpečenie kvality; bezpečné a podporné prostredie pre deti

² systém orientovaný na výsledky

ktoré môžu organizovať vzdelávanie podľa vlastných koncepcií, pričom ale plne zodpovedajú za výsledky vzdelávania. Kladie sa tu väčší dôraz na leadership.

Inšpekcia však **sleduje** nielen riadenie kvality, ale aj **finančné hospodárenie správnej rady** (finančné analýzy). Model je založený na decentralizovanej zodpovednosti a autonómii vzdelávacích inštitúcií.

Autoevalvácia je kľúčovým prvkom zvyšovania kvality školy a je neoddeliteľnou súčasťou externého hodnotenia.

DÔRAZ NA OBČIANSKE A SOCIÁLNE KOMPETENCIE

Holandský rámec **výslovne hodnotí “sociálne a spoločenské kompetencie žiakov”**. Okrem akademických výsledkov sa teda hodnotí aj výchova k demokratickému občianstvu; sociálne správanie a participácia žiaka v spoločnosti. Rámec explicitne zdôrazňuje, že je potrebné vynikajúco pripraviť žiakov na život v spoločnosti a na ďalšie vzdelávanie.

PODPORA A ROZSAH HODNOTENIA ŠPECIÁLNEHO VZDELÁVANIA

Špeciálne vzdelávanie má **samostatný hodnotiaci rámec**, v rámci ktorého sa hodnotí organizácia podpory žiakov; systém **regionálnych** partnerstiev škôl; individuálne plány rozvoja žiaka; dostupnosť vhodného vzdelávania pre každého žiaka; spolupráca školy, rodičov a externých odborníkov. Kľúčová je **systémová organizácia podpory inkluzívneho vzdelávania**.

V krajine je zavedený špecifický mechanizmus – existujú **regionálne partnerstvá škôl** slúžiace na podporu žiakov so špeciálnymi potrebami, s cieľom jej koordinácie navzájom medzi školami. Dôraz sa kladie práve na koordináciu, aby nikto nezostal „opomenutý“. Hodnotí sa zabezpečovanie poradenských služieb s cieľom rozhodnúť sa o zaradení žiaka do vhodného typu školy.

Škola vypracováva **perspektívu rozvoja žiaka v spolupráci s rodičmi**, ktorý sa pravidelne vyhodnocuje.

HODNOTENIE NOVÝCH ŠKÔL

Výrazným systémovým rozdielom je, že v Holandsku existuje rámec hodnotenia nových škôl (pred ich otvorením). Sleduje sa kvalita riadenia školy; pedagogický koncept školy; systém zabezpečenia kvality; pripravenosť na podporu žiakov; finančné riadenie.

PREPOJENIE ŠKÔL S TRHOM PRÁCE

Holandský systém odborného vzdelávania je silno orientovaný na **zamestnateľnosť absolventov**. Stredné odborné vzdelávanie je priamo navrhnuté tak, aby pripravovalo študentov na konkrétne profesie a reagovalo na potreby pracovného trhu. V tejto súvislosti sa napríklad hodnotí:

- spolupráca škôl s firmami,
- kvalita pracovísk praxe,
- mentorstvo v podnikoch,
- prepojenie študijného programu s potrebami trhu práce.

Hodnotenie absolventov sa zameriava na úspešnosť ukončenia štúdia; zamestnateľnosť absolventov; pokračovanie v štúdiu a taktiež napríklad aj na kvalitu skúšok.

WELLBEING A BEZPEČNOSŤ

Bezpečnosť predstavuje samostatnú oblasť hodnotenia a je zameraná najmä na pocit bezpečia žiakov; prevenciu šikany; sociálnu klímu školy.